

Suvestinė redakcija nuo 2009-07-17 iki 2009-10-20

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2007, Nr. [117-4806](#), i. k. 1072330ISAK003D-479

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO

Į S A K Y M A S

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „ŽEMĖS ŪKIO VALDŲ MODERNIZAVIMAS“ PIRMOSIOS VEIKLOS SRITIES „NITRATŲ DIREKTYVOS REIKALAVIMŲ IR NAUJŲ PRIVALOMŲ BENDRIJOS STANDARTŲ ĮGYVENDINIMAS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2007 m. spalio 31 d. Nr. 3D-479

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. [83-2327](#); 2001, Nr. [92-3215](#); 2002, Nr. [66-2717](#)), 5.1 ir 5.15 punktais ir atsižvelgdama į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2006 (OL 2006 L384, p. 8), ir į 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. spalio 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1236/2007 (OL 2007 L 280, p. 3), nuostatas ir siekdama pateisinti teisėtus ūkininkų lūkesčius ir efektyviai panaudoti EŽŪFKP lėšas,

t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtos 2007–2013 metų programos priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ pirmosios veiklos srities „Nitrato direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų Bendrijos standartų įgyvendinimas“ įgyvendinimo taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 3D-479

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „ŽEMĖS
ŪKIO VALDŲ MODERNIZAVIMAS“ PIRMOSIOS VEIKLOS SRITIS „NITRATŲ
DIREKTYVOS REIKALAVIMŲ IR NAUJŲ PRIVALOMŲ BENDRIJOS STANDARTŲ
ĮGYVENDINIMAS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ (toliau – priemonė) pirmosios veiklos srities „Nitrato direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrijos standartų įgyvendinimas“ (toliau – veiklos sritis) įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2006 (OL 2006 L 384, p. 8), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. spalio 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1236/2007 (OL 2007 L 280, p. 3), 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva Nr. 91/676/EEB dėl vandenių apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 2 tomas, p. 68) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL 2004 m. specialusis leidimas, 1 skyrius, 4 tomas, p. 447) (toliau – Nitrato direktyva), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (Žin., 2007, Nr. [22-839](#)), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C (2007) 5076 (toliau – Programa), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 (Žin., 2007, Nr. [41-1562](#)).

II. SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

2. Šiose Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija – Ministerija.

Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos – Agentūra.

Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumentas – BPD.

Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai – EŽŪFKP.

Agentūros Kontrolės departamento teritorinis skyrius – Agentūros KDTS.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Bendrosios išlaidos – atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams, konsultuojantiems techniniais, ekonominiais ir organizaciniais projekto rengimo ir įgyvendinimo klausimais, kai tokios paslaugos nėra tęstinė ar periodinė veikla, susijusi su asmens įprastine veikla ir išlaidomis, taip pat statinio projekto (įskaitant ekspertizę) rengimo išlaidos, projekto techninio tyrimo, patentų ir licencijų įsigijimo išlaidos.

Didžiausiasis įkainis – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 3D-330 „Dėl didžiausiųjų įkainių tinkamoms finansuoti išlaidoms pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones nustatymo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [78-3158](#); Nr. [103-4234](#)) nustatytas įkainis, pagal kurį apskaičiuojama didžiausia mokėtina

paramos suma. Didžiausiasis įkainis nustatomas litais be pridėtinės vertės mokesčio.

Parama žemės ir miškų ūkiui (toliau – parama) – EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, skirtos žemės ir miškų ūkiui remti.

Paramos paraiška – nustatytos formos dokumentas, kurį teikia Agentūrai pareiškėjas, siekiantis gauti paramą.

Paramos sutartis – paramos projektams, įgyvendinamiems pagal priemonę, skyrimo sutartis, kai tokia sutartis sudaroma.

Pareiškėjas – asmuo, nustatyta tvarka teikiantis paramos paraišką.

Projektas – visuma dokumentų, kuriuose nurodomi verslo plane (projekto apraše) numatyti veiksmai, pagrįsti paramos paraiškoje, jos prieduose ir tam tikrose duomenų bazėse esama informacija ir pinigų suma numatytiems projekto tikslams pasiekti.

Projekto kontrolės laikotarpis – penkerių metų laikotarpis nuo paramos sutarties pasirašymo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi projekte numatytų įsipareigojimų.

Verslo planas – vadovaujantis Verslo plano finansinei paramai gauti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos I krypties „Žemės, maisto ūkio ir miškininkystės sektoriaus konkurencingumo didinimas“ priemonės reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. 3D-220 (Žin., 2007, Nr. [52-2033](#)), parengtas dokumentas, kuriame techniškai, finansiškai, ekonomiškai ir socialiniu atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomos projektui įgyvendinti reikalingos lėšos ir terminai.

Žemės ir miškų ūkio inovacija (toliau – inovacija) – nauja technologija, idėja, metodas naujiems žemės ir miškų ūkio procesams, technologijoms, techninėms priemonėms, žaliavoms ir produktams kurti arba esamiems tobulinti.

Žemės ūkio valda (toliau – valda) – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (arba) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, techniniais ir ekonominiais santykiais.

Žemės ūkio veikla – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, jų apdorojimą bei savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimą ir paruošimą realizuoti (išskyrus maisto produktų gamybą ir realizavimą iš ne savo ūkyje pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų) ir paslaugas žemės ūkiui.

Žemės ūkio paskirties žemė – žemė, naudojama arba tinkama naudoti žemės ūkio produktų gamybai, įskaitant žemės naudotojui priklausančiais gyvenamaisiais namais ir ūkiniais pastatais užstatytus plotus, jei jie nesuformuoti kaip atskiri sklypai.

Žemės ūkio naudmenos (toliau – ŽŪN) – dirbamoji žemė, sodai, pievos, ganyklos, naudojamos arba tinkamos naudoti žemės ūkio augalams auginti.

4. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153, ir kituose teisės aktuose.

III. PRIEMONĖS VEIKLOS SRITIES TIKSLAI

5. Bendrasis tikslas – didinti žemės ūkio konkurencingumą diegiant naujus procesus, naujas technologijas ir inovacijas.

6. Veiklos tikslas:

6.1. Lietuvos Respublikos teritorijoje įgyvendinti Nitrato direktyvą, sumažinti vandens taršą, ypač atsižvelgiant į nitratus ir cheminius veiksnius, galinčius turėti neigiamos įtakos gyventojų sveikatai, biologinei įvairovei, pakeisti tradicinį kraštovaizdį ir saugoti vandenį nuo eutrofikacijos;

6.2. gerinti aplinkos apsaugą.

IV. REMIAMA VEIKLA

7. Remiama veikla, susijusi su Nitratų direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų Bendrijos standartų įgyvendinimu.

V. LĖŠOS PRIEMONĖS VEIKLOS SRIČIAI ĮGYVENDINTI BEI PARAMOS DYDIS

8. Lėšos priemonės veiklos sričiai įgyvendinti skiriamos iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete.

9. Paramos suma, skirta kvietimui teikti paramos paraiškas pagal veiklos sritį, nustatoma atskiru žemės ūkio ministro įsakymu, atsižvelgiant į privalomus įgyvendinti įsipareigojimus.

10. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas ir pareiškėjo turimų ir numatomų laikyti sąlyginių gyvulių vienetų (toliau – SGV) skaičių valdoje. SGV skaičiavimas atliekamas vadovaujantis Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006 V priedu¹.

11. Paramos suma Nitratų direktyvos reikalavimų įgyvendinimui skaičiuojama:

11.1. didžiausia parama vienam projektui priklauso nuo turimų ir numatomų laikyti SGV skaičiaus valdoje² ir tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės, bet negali viršyti 690560 Lt (šešių šimtų devyniasdešimt tūkstančių penkių šimtų šešiasdešimt litų):

11.1.1. finansuojama iki 40 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų; jauniems ūkininkams – iki 50 proc.; ūkininkaujantiems mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse – iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų; jauniems ūkininkams, ūkininkaujantiems mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse – iki 60 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Ūkis laikomas esančiu mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, jei ne mažiau kaip 50 proc. jo žemės ūkio paskirties žemės ploto arba kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių žemės ūkio paskirties žemės ploto yra mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse (Mažiau palankių ūkininkauti vietovių nustatymo tvarka ir mažiau palankios ūkininkauti vietovės patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-72 (Žin., 2004, Nr. [34-1111](#));

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

Nr. [3D-495](#), 2009-07-10, Žin., 2009, Nr. 84-3551 (2009-07-16), i. k. 1092330ISAK003D-495

11.1.2. paramos suma vienam SGV apskaičiuojama:

11.1.2.1. jei pareiškėjas laiko ar numato laikyti nuo 10 iki 29 SGV, už kiekvieną SGV mokama 1934 Lt parama;

11.1.2.2. jei pareiškėjas laiko ar numato laikyti nuo 30 iki 99 SGV, už kiekvieną SGV mokama 1122 Lt parama;

11.1.2.3. jei pareiškėjas laiko ar numato laikyti nuo 100 iki 299 SGV, už kiekvieną SGV mokama 691 Lt parama;

11.1.2.4. jei pareiškėjas laiko ar numato laikyti 300 ir daugiau SGV, už kiekvieną SGV mokama 345 Lt parama;

11.2. pagal šią veiklos sritį gauta parama neįskaitoma į didžiausią paramos sumą vienam paramos gavėjui pagal investicines priemones 2007–2013 metų laikotarpiu. Ministerija gali riboti pateikiamų projektų skaičių;

11.3. pareiškėjai, kurie yra pasinaudoję parama pagal Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano (toliau – KPP), patvirtinto Europos Komisijos 2004 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. C(2004)2949, priemonę „Standartų laikymasis“ ir pateikę iš Regioninio aplinkos apsaugos departamento pažymą, kad jų ūkis atitinka Nitratų direktyvos reikalavimus, gali kreiptis paramos pagal Programos priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ pirmąją veiklos sritį „Nitratų direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų Bendrijos standartų įgyvendinimas“. Tokiais atvejais parama skiriama tik už SGV skaičiaus pokytį, susidariusį nuo pareiškėjo pateiktos paramos paraiškos dalyvaujant KPP priemonėje „Standartų laikymasis“⁴ planuoto turėti SGV skaičiaus, už kurį buvo mokama parama iki paramos paraiškos pateikimo pagal Programos priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ pirmąją veiklos sritį „Nitratų direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų Bendrijos standartų įgyvendinimas“ metu turimų ir numatomų laikyti SGV skaičiaus⁵.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

11.4. Taisyklių 13 punkte nurodyti pareiškėjai, įgyvendinantys Nitratų direktyvą, gali kreiptis paramos pagal kitas šios priemonės veiklos sritis ir pagal kitas priemones.

12. Jei pareiškėjas naudojasi kredito įstaigų išduotais kreditais projektui, kuriam prašoma paramos, pareiškėjui gali būti kompensuota dalis kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalis garantinio užmokesčio, jeigu didžiausia paramos suma ir intensyvumas vienam projektui ir jo tinkamoms finansuoti išlaidoms neviršija nustatytų dydžių. Tuo atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos ne anksčiau kaip priimtas sprendimas kompensuoti dalį palūkanų ir (ar) dalį garantinio užmokesčio.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

VI. GALIMI PAREIŠKĖJAI

13. Paramos gali kreiptis ūkininkai ar juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio produktų gamyba ir (arba) paslaugų žemės ūkiui teikimu ir (arba) paslaugų žemės ūkiui teikimu ir nustatyta tvarka įregistravę valdą, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai), kurios iki paramos paraiškos pateikimo yra pripažintos žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais), taip pat mokslo ir mokymo institucijos, turinčios eksperimentinius, parodomuosius, mokomuosius, bandymų ūkius, užsiimančius žemės ūkio produktų gamyba.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

14. Paramos besikreipiantys fiziniai asmenys turi būti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus.

15. Paramos paraiškos, pateiktos fizinio ar juridinio asmens kartu su partneriais, nepriimamos.

16. Jei pareiškėjas mirė po paramos paraiškos pateikimo, bet prieš sprendimo skirti paramą priėmimo, paramos paraiška išregistruojama.

17. Dėl paramos gavėjo mirties arba nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, dėl kurių paramos gavėjas negali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų, po sprendimo skirti paramą priėmimo parama galės būti mokama asmeniui, perimančiam paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsiančiam veiklą, jei jis atitiks pareiškėjo tinkamumo kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu.

VII. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

18. Pareiškėjui parama negali būti suteikiama, jei:

18.1. jam yra iškelta byla dėl bankroto arba jis likviduojamas;

18.2. paramos paraiškoje arba pridedamuose dokumentuose ar pagal Agentūros užklausimą pateiktuose dokumentuose Agentūrai pateikė neteisingą informaciją;

18.3. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

18.3.1. pareiškėjo kitos sutarties dėl paramos skyrimo iš EB ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

18.3.2. paramos mokėjimo nutraukimo dėl padaryto pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

18.3.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo, susijusio (-os) su parama. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

18.4. siekdamas palankaus sprendimo bandė daryti įtaką Agentūrai arba Ministerijai;

18.5. Neteko galios nuo 2008-01-30

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin. 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

18.6. dėl subjektyvių priežasčių nevykdo ankstesnio projekto verslo plane užsibrėžtų tikslų ir priežiūros rodiklių, jis netenka teisės kreiptis paramos pagal investicines priemones iki tol, kol

¹ Tais atvejais, kai gyvūnų perskaičiavimo į SGV normos pagal konkrečius gyvūnų pavadinimus nėra nurodytos Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006 V priede, reikia vadovautis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymo Nr. D1-367/3D-342 „Dėl Aplinkosaugos reikalavimų mėšlui tvarkyti patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [92-3434](#); 2007, Nr. [68-2689](#)) priede nurodytais SGV skaičiavimo koeficientais.

² Turimų SGV skaičius nustatomas pagal gyvūnų skaičių kalendorinio mėnesio, einančio prieš paramos paraiškos pateikimo mėnesį, paskutinę dieną. Numatomų laikyti SGV skaičius nurodomas projekto įgyvendinimo laikotarpio pabaigai. Parama už visus pareiškėjo laikomus ar numatomus laikyti valdoje SGV apskaičiuojama susumuojant Taisyklių 11.1.2.1–11.1.2.4 punktuose nurodytoms SGV skaičiaus grupėms apskaičiuotą paramą. Pavyzdys: pareiškėjas laiko ar numato laikyti valdoje 301 SGV. Jei pareiškėjas pateikia vieną ar daugiau projektų, parama apskaičiuojama: 1. Pareiškėjas pateikia vieną projektą paramai gauti už visus valdoje laikomus ar numatomus laikyti 301 SGV Paramos dydis apskaičiuojamas: $(29 \times 1934) + (70 \times 1122) + (200 \times 691) + (2 \times 345) = 273516$ Lt. 2. Pareiškėjas pateikia pirmą projektą paramai gauti už valdoje laikomus ar numatomus laikyti 100 SGV Paramos dydis apskaičiuojamas: $(29 \times 1934) + (70 \times 1122) + (1 \times 691) = 135317$ Lt. 3. Pareiškėjas pateikia antrą projektą paramai gauti už valdoje laikomus ar numatomus laikyti 201 SGV Paramos dydis apskaičiuojamas: $(199 \times 691) + (2 \times 345) = 138199$ Lt. Pakartotinai investicinės paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį EB lėšomis finansuojamą projektą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

Neteko galios nuo 2009-05-15

Pastraipos naikinimas:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin. 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-214](#), 2008-04-16, Žin., 2008, Nr. 45-1696 (2008-04-19), i. k. 1082330ISAK003D-214

Neteko galios nuo 2008-01-30

Pastraipos naikinimas:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin. 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

⁴ Projektai pagal Nitratų direktyvą turi būti įgyvendinti.

Papildyta pastraipa:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-140](#), 2008-03-14, Žin., 2008, Nr. 32-1131 (2008-03-18), i. k. 1082330ISAK003D-140

⁵ Parama už SGV skaičiaus pokytį valdoje apskaičiuojama susumuojant Taisyklių 11.1.2.1–11.1.2.4 punktuose nurodytoms SGV skaičiaus grupėms apskaičiuotą paramą. Pavyzdys: pareiškėjui, dalyvavusiam KPP priemonėje „Standartų laikymasis“ parama apskaičiuota už planuotus laikyti valdoje 100 SGV. Teikdamas paraišką pirmos veiklos srities paramai gauti, pareiškėjas valdoje laiko ar numato laikyti 300 SGV. SGV skaičiaus pokytis valdoje, už kurį apskaičiuojama parama, yra 200 SGV. Jei pareiškėjas pateikia vieną ar daugiau projektų, parama apskaičiuojama: 1. Pareiškėjas pateikia vieną projektą paramai gauti už visą valdoje susidariusį 200 SGV pokytį. Paramos dydis apskaičiuojamas: $(29 \times 1934) + (70 \times 1122) + (101 \times 691) = 204417$ Lt. 2. Pareiškėjas pateikia pirmą projektą paramai gauti už susidariusio valdoje SGV skaičiaus pokyčio 100 SGV. Paramos dydis apskaičiuojamas: $(29 \times 1934) + (70 \times 1122) + (1 \times 691) = 135317$ Lt. 3. Pareiškėjas pateikia antrą projektą paramai gauti už susidariusio valdoje SGV skaičiaus pokyčio 100 SGV. Paramos dydis apskaičiuojamas: $(100 \times 691) = 69100$ Lt. Pakartotinai investicinės paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį EB lėšomis finansuojamą projektą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

Papildyta pastraipa:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

VIII. TINKAMUMO KRITERIJAI PARAMAI GAUTI

19. Tinkamumo kriterijai paramai gauti yra šie:

19.1. paramos paraišką teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju šių Taisyklių VI skyriuje;

19.2. projektas atitinka Taisyklių III skyriuje nurodytus tikslus;

19.3. projekto veikla ir išlaidos susijusios su remiama veikla;

19.4. pareiškėjas užtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų;

19.5. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

19.6. pateiktas projekto aprašas, kuriame pagrįsti investavimo tikslai, numatytos ir pagrįstos būtinos investicijos (be PVM) Nitratų direktyvos reikalavimams įgyvendinti, nurodant SGV skaičių paramos paraiškos pateikimo dieną, projektui įgyvendinti reikalingas lėšas, jų finansavimo būdą bei projekto įgyvendinimo terminus;

19.8. jei projekte numatyti statybos ar infrastruktūros įrengimo darbai, turi būti pateiktas aplinkos apsaugos institucijos projekto įvertinimas, parengtas vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (Žin., 2004, Nr. [50-1675](#))⁶;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

19.9. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas⁷, paramos lėšas, iš veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas projekto aprašo finansinių ataskaitų duomenimis;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

19.10. pareiškėjas turi būti įregistravęs valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre⁸;

19.11. pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus⁹ (sudaromas balansas, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitos arba ūkinės veiklos pradžios balansas);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

19.12. Neteko galios nuo 2009-05-15

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin. 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

19.13. jei valda yra pasinaudojusi EB investicine Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programos (SAPARD) arba BPD parama, įgyvendinant Bendrijos standartus, turi būti pateikiama Regioninio aplinkos apsaugos departamento išvada apie įgyvendinto projekto atitiktį aplinkos apsaugos reikalavimams;

19.14. jei valda yra pasinaudojusi KPP parama, įgyvendinant Bendrijos standartus (pagal Nitratų direktyvą), turi būti pateikiama Regioninio aplinkos apsaugos departamento išvada apie valdos aplinkos apsaugos būklę.

19.15. pareiškėjas įsipareigoja, kad valda atitiks Nitratų direktyvos reikalavimus ne per ilgesnį kaip 36 mėnesių laikotarpį nuo tos dienos, kurią tie reikalavimai tampa privalomi valdai¹⁰;

19.16. nekilnojamasis turtas (pastatas) į kurį investuojama, turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise. Žemė po esamais ir (arba) numatomais statyti pastatais pareiškėjo gali būti nuomojama arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas ja ne trumpesniam kaip 10 metų

laikotarpiui¹¹ nuo paramos sutarties pasirašymo;

19.17. gyvulių tankis ūkyje turi būti ne didesnis kaip 1,7 SGV viename hektare ŽŪN¹² (įskaitant žemę, valdomą nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, mėšlui ir (arba) srutoms paskleisti ir (arba) įterpti)¹³;

19.18. investicijos, numatytos paramos paraiškoje pagal šią veiklos sritį, negalės sutapti su investicijomis, pateiktomis verslo plane pagal priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ antrąją veiklos sritį „Žemės ūkio produktų gamyba ir (arba) paslaugų žemės ūkiui teikimas“. Jei pareiškėjas paramos numato prašyti per abi veiklos sritis, visos tinkamos investicijos, susijusios su Nitrataų direktyvos reikalavimų įgyvendinimu, gali būti finansuojamos tik pagal vieną veiklos sritį;

19.19. pareiškėjas įsipareigoja apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, ne trumpesniai kaip 5 metų laikotarpiui nuo paramos sutarties pasirašymo maksimaliu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų (išskyrus vagystę) projekto įgyvendinimo laikotarpiui, o įgyvendinus projektą – likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas¹⁴;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

19.20. pareiškėjas be rašytinio Agentūros sutikimo įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų (vykdyti projekto aprašyme numatytą žemės ūkio veiklą), neparduoti ar kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto mažiausiai penkerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo datos;

19.21. investicijos turi pagerinti bendrus ūkininko ar juridinio asmens ūkio veiklos rezultatus (pvz., sumažinti užterštumo poveikį aplinkai) ir padėti didinti žemės ūkio valdos konkurencingumą.

19.22. investicijos turi atitikti EB darbo saugos reikalavimus¹⁵.

⁶ Investiciniuose projektuose numatytiems statybos bei rekonstravimo darbams turi būti parengtas statinių techninis projektas (pateikiamas statinio techninio projekto bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, technologijos ir statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys), gautas statybos leidimas (pateikiamas ne vėliau kaip iki pirmo mokėjimo prašymo pateikimo dienos), išskyrus nesudėtingus (tarp jų laikinus) statinius (Statybos techninis reglamentas STR1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 184 (*Žin.*, 2002, Nr. [43-1639](#)). Žemės ūkio paskirties statinių projektams, kurių sąmatinė vertė 500 tūkst. Lt ir daugiau, turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė, vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 (*Žin.*, 2002, Nr. [55-2200](#)). Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla. Jei projekte numatyta statyba ir (arba) rekonstrukcija, bet jai paramos neprašoma, šie dokumentai neteikiami.

Pastraišos pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

⁷ Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateiktais paskolos suteikimo galimybę liudijančiais dokumentais. Iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo pareiškėjas turi pateikti paskolos sutartį. Agentūra neatsako už kreditoriaus turimų lėšų patikimumą, realumą, prievolių vykdymą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir už kreditoriaus ir paskolos gavėjo įsipareigojimų vykdymą.

Pastraišos pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

⁸ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. gegužės 15 d. įsakymas Nr. 3D-278 „Dėl žemės ūkio valdų registravimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre“ (*Žin.*, 2008, Nr. [58-2192](#)).

Pastraišos pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

⁹ Norintys gauti paramą ūkininkai privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą, vadovaudamiesi Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 (*Žin.*, 2006, Nr. [140-5367](#)). Jeigu pareiškėjas yra įmonė, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privalo atlikti auditą, jis turi pateikti audituotas finansines ataskaitas ir audito išvadą už praėjusius finansinius metus.

¹⁰ Reikalavimas taikomas ūkiams, kuriuose laikoma ar numatoma laikyti daugiau kaip 300 SGV. Suteiktas 36 mėnesių laikotarpis Nitratų direktyvos reikalavimams įgyvendinti skaičiuojamas nuo 2008 m. sausio 1 d.

¹¹ Jei žemė yra valdoma nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, atitinkamos sutartys turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre. Nuomos, panaudos sutartyje ar kituose kitais pagrindais naudojamos žemės valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta statybų galimybė.

¹² Į dirvą patekusio azoto kiekio ir gyvulių tankio žemės ūkio valdoje nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 3D-58/D1-82 (Žin., 2007, Nr. [21-808](#)).

¹³ Mėšlą panaudojančios ir parduodančios įmonės pateikia dokumentus, patvirtinančius šį faktą.

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

19.23. pareiškėjas įsipareigoja laikytis Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų, kaip nustato žemės ūkio ministro įsakymai¹⁶.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2008-04-21, Žin., 2008, Nr. 46-1740 (2008-04-22), i. k. 1082330ISAK003D-224

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

IX. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

20. Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos nuo Europos Komisijos Kaimo plėtros komiteto pritarimo Programai dienos (išskyrus su projekto parengimu patirtas išlaidas) iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo Agentūrai dienos. Projektai, kurie pateikti 2013 metais ir kuriems skiriama parama, turi būti įgyvendinti, paramos lėšos išmokėtos iki 2015 m. gruodžio 31 d¹⁷.

21. Projekto įgyvendinimo trukmė turi būti nurodyta projekto apraše ir negali viršyti 24 arba 36 mėnesių, jeigu turtas įgyjamas išperkamąja nuoma, nuo paramos sutarties pasirašymo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

22. Projekte turi būti numatytos visos išlaidos, kurios yra susijusios su projekto įgyvendinimu. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir EB teisės aktų nustatytus reikalavimus. Tačiau paramos lėšomis bus finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir būtinos projektui įgyvendinti išlaidos, ir ne daugiau, nei numatytas paramos dydis ir intensyvumas. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti aiškiai išvardytos pagal išlaidų kategorijas, o ne pateikiamos bendra suma. Tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas.

23. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

23.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos sutartyje;

23.2. pareiškėjo padarytos įgyvendinant projektą, bet ne anksčiau kaip nuo 2007 m. rugsėjo 19 d. ir ne anksčiau kaip prieš 2 metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų sąraše pagal Taisyklių 24 punktą, arba jei jos padarytos nesilaikant Taisyklių XVIII skyriuje numatytų pirkimo procedūrų;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

23.3. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau nei 2007 m. rugsėjo 19 d. ir ne anksčiau kaip prieš 2 metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos, tačiau, jei parama projektui neskiriama arba jei pirkimai atlikti nesilaikant šių Taisyklių XVIII skyriuje numatytų pirkimo procedūrų, išlaidos nefinansuojamos;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

23.4. faktiškai padarytos ir užregistruotos paramos gavėjo apskaitoje išlaidos, pagrįstos

dokumentų originalais arba nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis.

24. Išlaidų kategorijos įgyvendinant Nitratų direktyvą:

24.1. statyba ir rekonstrukcija:

24.1.1. naujų mėšlidžių ir (arba) srutų kaupyklų statyba ir (arba) esamų rekonstrukcija;

24.1.2. *Neteko galios nuo 2009-07-17*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-495](#), 2009-07-10, *Žin.* 2009, Nr. 84-3551 (2009-07-16), i. k. 1092330ISAK003D-495

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

24.2. naujos statybinės medžiagos;

24.3. nauja mėšlo ir srutų laikymo įranga, mėšlo ir srutų išvežimo technika, srutų ir mėšlo įterpimo ir (arba) paskleidimo įrenginiai ir mechanizmai (išperkamąja nuoma įsigytas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki projekto įgyvendinimo pabaigos);

¹⁵ Techninis reglamentas „Mašinų sauga“, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (*Žin.*, 2000, Nr. [23-601](#)), Elektrotechninių gaminių saugos techninis reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 (*Žin.*, 1999, Nr. [90-2663](#); 2001, Nr. [54-1932](#)).

¹⁶ Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metams programą, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 3D-148 (*Žin.*, 2007, Nr. [41-1557](#)), ir Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2007 m. taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 3D-135 (*Žin.*, 2007, Nr. [39-1457](#)).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-495](#), 2009-07-10, *Žin.*, 2009, Nr. 84-3551 (2009-07-16), i. k. 1092330ISAK003D-495

24.4. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų suma be pridėtinės vertės mokesčio (PVM) gali būti ne didesnė kaip 10 000 Lt (dešimt tūkstančiai litų). Projekto aprašo parengimo ir konsultavimo projekto įgyvendinimo klausimais išlaidos gali būti finansuojamos tik tuo atveju, jei šias paslaugas atlieka Ministerijos nustatyta tvarka akredituoti konsultantai¹⁹;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

24.5. projekto viešinimo išlaidos.

25. Netinkamos finansuoti išlaidos:

25.1. išlaidos, nenumatytos projekte, nesusijusios su projektu ir remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 24 punkte;

25.2. trumpalaikis turtas;

25.3. paprastoji pakeitimo investicija – investicija turimam statiniui arba įrangai ar jų dalims pakeisti nauju statiniu ar įranga, neišplečiant gamybos pajėgumo daugiau nei 25 proc. ir iš esmės nepakeičiant gamybos ar naudojamos technologijos pobūdžio. Prieš 30 arba daugiau metų pastatyto ūkinio statinio nugriovimas ir jo pakeitimas nauju statiniu nelaikoma pakeitimo investicija. Prieš 5 metus ir seniau įsigytos, ūkinėje veikloje naudojamos, neatitinkančios saugos reikalavimų ir neigiamą poveikį aplinkai darančios technikos ir (arba) įrangos pakeitimas nauja šiuolaikine technika ir (arba) įranga nelaikoma pakeitimo investicijomis²⁰;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

25.4. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant Taisyklių XVIII skyriuje nurodytų procedūrų (jei nenustatyti didžiausieji įkainiai);

25.5. išlaidos, viršijančios Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius²¹;

25.6. išlaidos, susijusios su nuomos sutartimi, pavyzdžiui, nuomos mokestis, palūkanų mokėjimo, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos ar renovacija;

25.7. žemės ūkio gamybos teisių ir licencijų įsigijimo išlaidos;

25.8. gyvūnų įsigijimo išlaidos.

26. Pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM), kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr. [35-1271](#)) turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM ataskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į ataskaitą neįtraukė) visais atvejais yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų. Tuo atveju, kai paramos gavėjas yra valstybės arba savivaldybės institucija ar įstaiga arba kitas viešasis juridinis asmuo, vykdomas valstybės ar savivaldybių veiklą, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2 straipsnio 39 dalyje, pirkimo ir (arba) importo PVM yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

X. KVIETIMAS TEIKTI PARAMOS PARAIŠKAS

27. Kvietimą teikti paramos paraiškas skelbia Agentūra pagal Ministerijos sudarytą grafiką. Kvietimas skelbiamas „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“, bent viename iš šalies dienraščių ir pateikiamas Agentūros ir Ministerijos interneto svetainėse (Ministerijos – www.zum.lt, Agentūros – www.nma.lt).

28. Kvietimas gali būti skelbiamas ir kituose leidiniuose, internete bei kitais būdais.

29. Paramos paraiškos nepriimamos, jeigu jos pateiktos po kvietime nustatyto termino.

¹⁷ Tam, kad paramos lėšos paramos gavėjui būtų išmokėtos iki 2015 m. gruodžio 31 d., paramos vykdytojas turi suplanuoti projekto veiklas taip, kad jis pateiktų Agentūrai paskutinį mokėjimo prašymą ne vėliau kaip likus 3 mėn. iki 2015 m. gruodžio 31 d.

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

Neteko galios nuo 2009-05-15

Pastraipos naikinimas:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin. 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

¹⁹ Konsultavimo įstaigų ir konsultantų akreditavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 3D-242 (Žin., 2007, Nr. [57-2207](#)).

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

²⁰ Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlis (Žin., 2001, Nr. [110-3992](#)).

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

²¹ Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą.

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

XI. PARAMOS PARAIŠKOS PILDYMAS, TEIKIMAS IR REGISTRAVIMAS

30. Paramos paraiškos forma skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėje adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt.

31. Paramos paraiška pildoma lietuvių kalba. Kita kalba užpildyta paramos paraiška ir jos priedai nepriimami.

32. Paramos paraiška ir jos priedai turi būti pateikti spausdintine forma (surinkti kompiuteriu). Ranka užpildytos paramos paraiškos nepriimamos.

33. Prie paramos paraiškos turi būti pateikta elektroninė paramos paraiškos versija (įrašyta į kompiuterinę laikmeną Word formatu).

34. Paramos paraiška turi būti tinkamai užpildyta, pateikiant išsamią informaciją, ypač apie tai, kaip projektas padės pasiekti tikslus, kokia bus jo nauda, kaip projektas susijęs su priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ tikslu bei veiklos srities tikslais. Pareiškėjai turi užtikrinti, kad paramos paraiška yra tinkamai sukomplektuota.

35. Pareiškėjas su paramos paraiška gali pateikti kitus papildomus dokumentus, kurie, jo manymu, gali būti svarbūs vertinant projektą.

36. Iškilus specifiniams su paramos paraiškos ir (arba) projekto vykdymu ar pareiškėjo veikla susijusiems klausimams, pareiškėjo gali būti paprašyta pateikti papildomų dokumentų.

37. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūros KDTS pagal numatomą projekto įgyvendinimo vietą Taisyklių 138 punkte nurodytais adresais.

38. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos.

39. Turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų egzempliorius (Agentūros darbuotojo arba notaro patvirtintos kopijos).

40. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų lapą.

41. Paramos paraiška registruojama Kaimo plėtros priemonių administravimo informacinėje sistemoje (toliau – informacinė sistema) (esant galimybei). Paramos paraišką pateikusiam pareiškėjui įteikiamas paramos paraiškos registravimą patvirtinantis dokumentas.

42. Užregistravus paramos paraišką, pareiškėjas negali teikti papildomos informacijos, jei jos nepareikalauja Agentūra (išskyrus informaciją apie pasikeitusius kontaktinius duomenis ir 43 punkte nurodytus atvejus). Į papildomą informaciją, kurią pareiškėjas pateikia savo iniciatyva, paramos paraiškos vertinimo ir atrankos metu neatsižvelgiama.

43. *Neteko galios nuo 2009-05-15*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin. 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

44. Po paramos bylos užregistravimo pareiškėjas turi teisę raštu pranešti Agentūrai apie pateiktos paramos paraiškos atšaukimą ir pateikti naują paramos paraišką kvietimo teikti paramos paraiškas metu.

XII. PARAMOS PARAIŠKŲ VERTINIMAS

45. Užregistruota paramos paraiška vertinama Agentūroje vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 (Žin., 2007, Nr. [41-1562](#)), nustatytais terminais.

46. Paramos paraiškos vertinamos bei jų vertinimo procesas organizuojamas vadovaujantis Agentūros patvirtintais darbo procedūrų aprašais.

47. Paramos paraiškų vertinimo procesas susideda iš trijų dalių:

47.1. administracinės atitikties tikrinimo;

47.2. tinkamumo skirti paramą vertinimo;

47.3. prioritetiškumo vertinimo.

48. Paramos paraiškų administracinės atitikties tikrinimas gali būti pradedamas nelaukiant paramos paraiškų priėmimo termino pabaigos.

49. Prioritetiškumo vertinimas gali būti neatliekamas tuo atveju, jei bendra prašomos paramos suma yra mažesnė arba lygi kvietimui teikti paramos paraiškas planuojamai skirti paramos sumai.

50. Jeigu bendra prašoma paramos suma viršija kvietimui teikti paramos paraiškas planuojamą skirti lėšų sumą, prieš paramos paraiškų tinkamumo vertinimą atliekamas preliminarus paramos paraiškų sugrupavimas pagal atitiktį Taisyklių XV skyriuje nustatytiems prioritetiniams kriterijams.

51. Tuo atveju, jei paramos paraiška perduota teisėsaugos institucijoms, paramos paraiškos administravimas sustabdomas iki teisėsaugos institucijų išvadų pateikimo, o Agentūra apie tokias paramos paraiškas informuoja Ministeriją. Gavus teisėsaugos institucijų išvadas, tęsiamas paramos paraiškos vertinimas.

52. Jei projekto vertinimas reikalauja specifinių žinių, Agentūra gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus. Prieš atlikdami vertinimą, nepriklausomi ekspertai pasirašo konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją.

XIII. PARAMOS PARAIŠKŲ ADMINISTRACINĖS ATITIKTIES TIKRINIMAS

53. Prieš užregistruojant paramos paraišką, atliekamas administracinės atitikties tikrinimas, kuris negali trukti ilgiau kaip 1 darbo dieną. Administracinės atitikties tikrinimo metu nustatoma, ar paramos paraiška yra tinkamai užpildyta ir ar pateikti visi reikalaujami dokumentai. Jeigu atliekant administracinės atitikties tikrinimą yra nustatoma, kad pateikti ne visi reikalaujami dokumentai ir (arba) paramos paraiška užpildyta netinkamai, paramos paraiška neregistruojama ir Agentūros darbuotojas pareiškėjui įteikia pranešimą, kuriame nurodomos paramos paraiškos neregistravimo priežastys.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

54. *Neteko galios nuo 2009-05-15*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.* 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

55. Informacija apie paramos paraiškas, kurioms atliktas administracinės atitikties tikrinimas, skelbiama Agentūros interneto svetainėje, nurodant pareiškėją, projekto pavadinimą, paramos paraiškos kodą ir prašomą paramos sumą, taip pat nurodomas bendras registruotų paramos paraiškų ir paramos paraiškų, kurioms atliktas administracinės atitikties tikrinimas, skaičius.

XIV. PARAMOS PARAIŠKŲ TINKAMUMO SKIRTI PARAMĄ VERTINIMAS

56. Atlikus administracinės atitikties tikrinimą, tinkamai užpildytos paramos paraiškos perduodamos į kitą vertinimo etapą.

57. Tuo atveju, jei atliekamas preliminarus paramos paraiškų sugrupavimas pagal atitiktį šių Taisyklių XV punkte nurodytiems prioritetiniams atrankos kriterijams (vadovaujantis paramos paraiškoje pateiktais duomenimis), tinkamumo skirti paramą vertinimo etapui teikiamos tos paramos paraiškos, kurios atitinka prioritetinius kriterijus, o projektai pagal prioritetus pradedami grupuoti nuo 1 kriterijaus²².

58. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

59. Agentūra gali pareiškėjo prašyti pateikti trūkstamus duomenis ar dokumentus, jei jų reikia paramos paraiškos ar išlaidų tinkamumui įvertinti. Pareiškėjui siunčiamas pranešimas, kuriame nurodoma, kokios informacijos trūksta arba ką reikia patikslinti. Papildomai informacijai pateikti pareiškėjui suteikiamas 10 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo. Pranešimas laikomas įteiktu praėjus 7 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo paštu registruotu laišku dienos. Atsižvelgiant į trūkstamos informacijos ar dokumentų specifiką, gali būti nustatomas ir ilgesnis terminas. Pranešimas taip pat išsiunčiamas elektroniniu paštu, jei paramos paraiškoje pareiškėjas yra nurodęs tokį pageidaujamą informacijos gavimo būdą. Per nustatytą laiką nepateikus reikalaujamų dokumentų ar trūkstamos informacijos, pareiškėjui siunčiamas antras pranešimas, į kurį negavus atsakymo, paramos paraiška atmetama. Prieš priimdama sprendimą atmesti paramos paraišką, Agentūra turi išnagrinėti nustatytus neatitikimus ir papildomos informacijos, duomenų ir (arba) dokumentų nepateikimo aplinkybes ir įsitikinti, kad atmetimas yra pagrįstas, o paramos

paraiškos vertinimą atlikę vertintojai nepažeidė patvirtintų darbo procedūrų aprašų. Apie sprendimą atmesti paramos paraišką Agentūra per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo registruotu laišku išsiunčia šį sprendimą pareiškėjui, nurodydama paramos paraiškos atmetimo priežastis, teisinį pagrindimą bei apskundimo tvarką. Jei Agentūra tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustato, kad projekto tinkamų finansuoti išlaidų dydis ir galimas didžiausias paramos dydis skiriasi nuo paramos paraiškoje pateiktų projekto tinkamų finansuoti išlaidų ir prašomos paramos dydžių, iki sprendimo dėl paramos paraiškos atrankos priėmimo Agentūra turi raštu apie tai informuoti pareiškėją ir suderinti su juo, ar jis sutinka įgyvendinti projektą su Agentūros nustatytais didžiausiojo dydžio tinkamomis išlaidomis ir parama. Jei pareiškėjas nesutinka su tinkamų finansuoti išlaidų nustatytu dydžiu ir parama, paramos paraiška atmetama.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

60. Tuo atveju, jei paramos paraiška formaliai atitinka pagal priemonės pirmąją veiklos sritį nustatytus paramos paraiškų tinkamumo ir prioritetinius kriterijus, tačiau Agentūrai kyla abejonų dėl pareiškėjo galimybių įgyvendinti projektą ar dėl tikėtino projekto poveikio siekiant Programoje nustatytų tikslų (pvz., Agentūra gauna informacijos apie dėl pareiškėjo veiklos pradėtą ikiteisminį tyrimą, pagal kelis projektus planuojamas vykdyti analogiškas veiklas, kurių persidengimas turėtų įtakos projektų finansiniam gyvybingumui bei atitiktai Programoje nustatytiems tikslams ir pan.), taip pat, jei įtariama, kad, siekdamas tikslų, priešingų Programos tikslams, pareiškėjas dirbtinai sukūrė tokiai paramai gauti reikalingas sąlygas, Agentūra turi sudaryti specialią komisiją, kuri nuspręstų, kokių priemonių imtis sprendžiant susidariusią situaciją.

61. Tinkamumo skirti paramą vertinimo rezultatai suvedami į informacinę sistemą.

62. Informacija apie paramos paraiškas, kurioms atliktas tinkamumo skirti paramą vertinimas, skelbiama Agentūros interneto svetainėje, nurodant pareiškėją, projekto pavadinimą, paramos paraiškos kodą ir prašomą paramos sumą, taip pat nurodomas bendras registruotų paramos paraiškų ir paramos paraiškų, kurioms atliktas tinkamumo skirti paramą vertinimas, skaičius.

XV. PROJEKTŲ PRIORITETIŠKUMO VERTINIMAS

63. Tuo atveju, jei prašoma bendra paramos suma didesnė nei kvietimui teikti paramos paraiškas planuojama skirti paramos suma, atliekamas projektų prioritetiškumo vertinimas.

²² Jeigu paramos paraiška neatitinka nei vieno prioritetinio kriterijaus, tai paramos paraiška nevertinama. Išskyrus tuos atvejus, kai lieka lėšų. Tuo atveju prioritetas teikiamas paramos paraiškoms, atsižvelgiant į paramos paraiškos pateikimo datą.

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, *Žin.*, 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

64. Vertinant projektų prioritetus, nustatoma, kurios iš tinkamų finansuoti paramos paraiškų atitinka prioritetinius šios priemonės veiklos srities atrankos kriterijus.

65. Projektų prioritetai vertinami pagal atitiktį prioritetiniams kriterijams atmetimo būdu. Prioritetiniai kriterijai nustatomi atsižvelgiant į paramos paraiškos pateikimo metu pateiktus dokumentus. Projektai, atitinkantys pirmiau nurodytus kriterijus, turi pirmenybę prieš projektus, kurie atitinka kitus tolesnius kriterijus:

65.1. didesnis SGV skaičius;

65.2. pareiškėjas nėra gavęs Bendrijos bei valstybės paramos Nitratų direktyvai įgyvendinti.

XVI. PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

66. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir nustatytos formos atskirų paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, kurias teikia Ministerijai.

67. Ministerijos sudarytas Projektų atrankos komitetas svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotųjų projektų.

68. Galutinis sprendimas dėl paramos skyrimo įteisinamas Ministerijos sprendimu. Apie tokį sprendimą Agentūra informuojama per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos.

69. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo informuoja pareiškėjus registruotu laišku per 5 darbo dienas nuo Ministerijos sprendimo gavimo dienos. Informacija apie priimtus sprendimus skirti paramą skelbiama Agentūros interneto svetainėje, nurodant pareiškėją, projekto pavadinimą, paramos paraiškos kodą ir prašomą paramos sumą, taip pat nurodomas bendras registruotų paramos paraiškų ir paramos paraiškų, kurioms priimtas sprendimas skirti paramą, skaičius.

70. Agentūra, gavusi Ministerijos sprendimą skirti paramą:

70.1. jeigu paramos sutarčiai rengti reikalingi papildomi duomenys ir (arba) dokumentai, per 3 darbo dienas išsiunčia pareiškėjui informacinį laišką, kuriame prašo per 10 darbo dienų nuo informacinio laiško gavimo dienos pateikti papildomus duomenis ir (arba) dokumentus. Laiškas laikomas įteiktu praėjus 7 darbo dienoms po jo išsiuntimo. Pareiškėjui juos atsiuntus, Agentūra pagal pavyzdinės paramos sutarties formą per 10 darbo dienų parengia, suderina su pareiškėju ir išsiunčia pareiškėjui suderintą paramos sutarties projektą arba kviečia pareiškėją atvykti į Agentūrą jį pasirašyti ir nurodo pasiūlymo pasirašyti paramos sutartį galiojimo terminą, kuris bendruoju atveju negali būti ilgesnis kaip 10 darbo dienų nuo pasiūlymo išsiuntimo dienos. Agentūrai ir pareiškėjui susitarus, šis terminas gali būti pratęstas;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

70.2. jeigu paramos sutarčiai rengti papildomi duomenys ir (arba) dokumentai nereikalingi, per 10 darbo dienų Agentūra pagal pavyzdinės paramos sutarties formą parengia, suderina su pareiškėju ir išsiunčia pareiškėjui arba kviečia pareiškėją atvykti į Agentūrą pasirašyti suderinto paramos sutarties projekto ir nurodo pasiūlymo pasirašyti paramos sutartį galiojimo terminą, kuris bendruoju atveju negali būti ilgesnis kaip 10 darbo dienų nuo pasiūlymo išsiuntimo dienos. Agentūrai ir pareiškėjui susitarus šis terminas gali būti pratęstas.

71. Pareiškėjui per Agentūros nustatytą terminą nepasirašius paramos sutarties arba iki paramos sutarties pasirašymo dienos nepateikus Agentūrai dokumentų, nurodytų šių Taisyklių 19.5, 19.8, 19.9, 19.11 ir 19.17 punktuose, ar pateikti dokumentai neįrodo pareiškėjo atitiktį tinkamumo kriterijams, parama neskiriama. Agentūra apie šiuos atvejus per 10 darbo dienų informuoja Ministeriją ir siūlo panaikinti sprendimą skirti paramą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2008-04-21, *Žin.*, 2008, Nr. 46-1740 (2008-04-22), i. k. 1082330ISAK003D-224

72. Pareiškėjas, pasirašęs paramos sutartį, tampa paramos gavėju.

73. Agentūra įveda informaciją apie sudarytas paramos sutartis į informacinę sistemą (esant galimybei naudotis). Informacija apie pasirašytas paramos sutartis skelbiama Agentūros interneto svetainėje, nurodant paramos gavėjų pavadinimus, projektų pavadinimus, projektų kodus ir aprašymus ir skirtas paramos sumas, taip pat nurodomas bendras pasirašytų sutarčių skaičius.

XVII. SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

74. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, nesutinkantys su Agentūros ir (arba) Ministerijos priimtais sprendimais, veikimu arba neveikimu, susijusiais su paramos paraiškų, pateiktų pagal priemonę, administravimu, vertinimu, atranka ir mokėjimo prašymų administravimu, turi teisę juos apskusti šiame skyriuje nustatyta tvarka.

75. Agentūros konkrečių valstybės tarnautojų ir (arba) darbuotojų veiksmus (neveikimą) pareiškėjas gali apskusti Agentūros vadovui raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo arba turėjo sužinoti apie tokius veiksmus (neveikimą).

76. Agentūros sprendimus, veikimą arba neveikimą pareiškėjas gali apskusti Ministerijai

raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius sprendimus, veiksmus (neveikimą).

77. Skundams nagrinėti Agentūra ir (arba) Ministerija gali sudaryti specialią komisiją ir patvirtinti jos darbo reglamentą.

78. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, nesutikdami su Agentūros ir (ar) Ministerijos sprendimais, veikimu ar neveikimu, gali tiesiogiai kreiptis į Vyriausiąją administracinių ginčų komisiją arba Vilniaus apygardos administracinę teisimą teisės aktuose nustatyta tvarka.

XVIII. PIRKIMO PROCEDŪROS

79. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, kurie pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą (Žin., 1996, Nr. [84-2000](#); 2006, Nr. [4-102](#)) yra perkančiosios organizacijos, privalo vadovautis šio įstatymo nuostatomis.

80. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, kuriems perkant prekes, paslaugas ar darbus netaikomos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos, siekdami, kad patirtos išlaidos būtų laikomos tinkamomis finansuoti, prekių, paslaugų ar darbų, pirkimus turi organizuoti vadovaudamiesi Ministerijos nustatyta tvarka²³ (jei nėra nustatyti didžiausieji įkainiai).

81. Įvykdyto konkurso arba apklausos prekėms, paslaugoms ar darbams pirkti (jei nėra nustatyti didžiausieji įkainiai) dokumentaciją paramos gavėjas turi pateikti Agentūros KDTS įvertinti prieš teikiant mokėjimo prašymą.

82. Išlaidos, padarytos pagal prekių, paslaugų ar darbų pirkimo sutartis, sudarytas nesilaikant šiame Taisyklių skyriuje nurodytų reikalavimų, laikomos netinkamomis finansuoti.

XIX. MOKĖJIMO PRAŠYMO PATEIKIMAS IR PATEIKIMO TERMINAS

83. Paramos gavėjas po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos sutartyje, pateikia nustatytos formos mokėjimo prašymą. Jei numatytos statybos, jos turi būti vykdomos vienu etapu be tarpinių mokėjimų, tačiau, jei technologiškai statybas galima išskirti į kelis etapus, gali būti pateikiami keli mokėjimo prašymai. Jei numatyta kelių atskirų pastatų statyba, ji gali būti vykdoma etapais, ir mokėjimo prašymas pateikiamas užbaigus vieną statybų etapą.

84. Mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridedamus dokumentus pateikiama Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt ir Ministerijos interneto svetainėje www.zum.lt.

85. Paramos gavėjas mokėjimo prašymą ir susijusius dokumentus turi užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildyti mokėjimo prašymai ir dokumentai nepriimami. Paramos gavėjas turi įsitikinti, kad jo pateiktas mokėjimo prašymas yra tinkamai sukomplektuotas.

86. Paramos gavėjas turi pateikti vieną mokėjimo prašymo originalą, aiškiai pažymėtą spaudu ORIGINALAS, ir vieną kopiją, pažymėtą spaudu KOPIJA, bei pridedamų dokumentų originalus, Agentūros darbuotojo arba notaro patvirtintas kopijas. Pateikiami dokumentų originalai, kurie pažymėti atitinkamu spaudu, gražinami paramos gavėjui, o pasilieka patvirtintos spaudu

Neteko galios nuo 2008-01-30

Pastraipos naikinimas:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin. 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

87. Mokėjimo prašymus kartu su reikalaujamais priedais iš paramos gavėjų priima ir registruoja Agentūros KDTS pagal projekto įgyvendinimo vietą.

88. Mokėjimo prašymai turi būti pateikti laiku (paramos sutartyje numatytais terminais), asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami.

89. Mokėjimo prašymų pateikimo terminai nustatomi paramos sutartyje.

90. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą, taikomos sankcijos, numatytos šių Taisyklių XXIV skyriuje. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai priimami 25 darbo dienas nuo paramos sutartyje nustatytos datos. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami.

91. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo pateikimo terminą, jis iki nustatyto termino pabaigos turi Agentūrai pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo (sutarties keitimo) su dokumentais, pateisinančiais vėlavimo priežastis. Agentūrai priėmus sprendimą atidėti mokėjimo prašymo pateikimo terminą, keičiama paramos sutartis.

92. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, paramos gavėjas turi Agentūrai raštu paaiškinti vėlavimo priežastis ir pateikti dokumentus, pagrindžiančius vėlavimo priežastis.

93. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per bankines institucijas

XX. MOKĖJIMO PRAŠYMO TIKRINIMAS, VERTINIMAS IR TVIRTINIMAS

94. Užregistravus mokėjimo prašymą, Agentūros KDTS atliekamas jo administracinės atitikties tikrinimas, kurio metu nustatoma, ar pateikti visi reikalingi dokumentai, ar tinkamai (lietuvių kalba, atitinka nustatytą formą) užpildytas mokėjimo prašymas.

95. Jeigu paramos gavėjo pateiktas mokėjimo prašymas neteisingai užpildytas ir (arba) trūksta duomenų, jam siunčiamas pranešimas apie tikrinimo metu nustatytus trūkumus. Jiems pašalinti paramos gavėjui nustatomas iki 10 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo, tačiau, atsižvelgiant į trūkstamos informacijos ar dokumentų specifiką, gali būti nustatomas ilgesnis terminas. Pranešimas laikomas įteiktu praėjus 7 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo paštu registruotu laišku dienos. Per nustatytą laiką nepristačius reikiamų dokumentų ar nepatikslinus duomenų, siunčiamas antras pranešimas, į kurį neatsakius, mokėjimo prašymas yra atmetamas arba vertinamas pagal turimus duomenis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, *Žin.*, 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

96. Jei paramos gavėjas dėl objektyvių priežasčių vėluoja pateikti prašomą informaciją, apie tai turi pranešti raštu argumentuodamas vėlavimo priežastis.

97. Po administracinės atitikties tikrinimo (ir po patikros vietoje, jei ji buvo atlikta) mokėjimo prašymai kartu su pridedamais dokumentais bei Agentūros darbuotojų užpildytais darbo dokumentais perduodami kitam vertinimo etapui.

98. Jei Agentūroje vertinant mokėjimo prašymą kyla neaiškumų, paramos gavėjui siunčiamas pranešimas, kuriame prašoma per nustatytą 10 darbo dienų terminą nuo pranešimo įteikimo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Jei per nustatytą laiką paramos gavėjas neatsako į Agentūros paklausimą ir nepateikia prašomų duomenų, mokėjimo prašymas yra vertinamas pagal turimus duomenis. Jei paramos gavėjas dėl objektyvių priežasčių vėluoja pateikti prašomą informaciją, apie tai turi pranešti raštu argumentuodamas vėlavimo priežastis.

99. Jei vertinant mokėjimo prašymą kyla įtarimų, kad dokumentuose pateikta neteisinga informacija, atliekama užsakomoji patikra vietoje.

100. Vertinant mokėjimo prašymą, nustatoma, kokios išlaidos buvo atliktos teisingai, ir nuo jų yra skaičiuojama kompensuojama paramos suma.

101. Įvertinus mokėjimo prašymą priimamas sprendimas:

101.1. atmesti mokėjimo prašymą;

101.2. išmokėti dalį prašomos paramos sumos;

101.3. išmokėti visą prašomą paramos sumą.

102. Jei priimamas sprendimas išmokėti visą prašomą paramos sumą arba dalį prašomos paramos sumos, lėšos pervedamos į paramos gavėjo nurodytą sąskaitą.

103. Jei priimamas sprendimas dėl mokėjimo prašymo atmetimo ar prašomos paramos dalies sumos išmokėjimo, Agentūra per 10 darbo dienų nuo tokio sprendimo priėmimo raštu informuoja paramos gavėją, nuroydamas tokio sprendimo motyvus ir sprendimo apskundimo tvarką.

104. Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ir pateikti pinigų užsakymo paraiškas Ministerijai per 60 kalendorinių dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo ir užregistravimo Agentūros

KDTS datos. Tais atvejais, kai vertinant mokėjimo prašymą Agentūra prašo paramos gavėjo pateikti trūkstamus duomenis arba ištaisyti nurodytus mokėjimo prašymo trūkumus, mokėjimo prašymas turi būti įvertintas ir pinigų užsakymo paraiška Ministerijai turi būti pateikta per 90 kalendorinių dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo ir užregistravimo Agentūroje datos.

XXI. PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

105. Šiai priemonės veiklos sričiai taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.

106. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą savo lėšomis ir paramos sutartyje nustatytu periodiškumu Agentūrai teikia mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus ir (arba) jų kopijas, patvirtintas paramos gavėjo ar jo įgalioto asmens parašu ir antspaudu (jei toks turimas). Paramos sutartyje taip pat nustatomas galutinio mokėjimo prašymo pateikimo terminas.

107. Paramos gavėjas gali pateikti iki trijų mokėjimo prašymų, jeigu turtas įgyjamas išperkamąja nuoma – iki šešių mokėjimo prašymų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

108. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas, bei galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

109. Agentūra, įvertinusi mokėjimo prašymą ir priėmusi sprendimą dėl jo apmokėjimo, laikydamasi terminų, nurodytų šių Taisyklių 104 punkte, parengia pinigų užsakymo paraiškas ir pateikia jas Ministerijai. Rengdama pinigų užsakymo paraiškas Agentūra užtikrina, kad išmokant lėšas paramos gavėjams nebūtų viršyta šios priemonės veiklos sričiai nustatyta didžiausia leistina įsipareigojimų suma.

110. Ministerija per 5 darbo dienas nuo tinkamų pinigų užsakymo paraiškų gavimo ir užregistravimo Ministerijoje dienos jas patikrina ir parengia bei pateikia mokėjimo paraiškas Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Valstybės išdo departamentui dėl lėšų pervedimo į Agentūros nurodytą sąskaitą.

111. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Valstybės išdo departamentas mokėjimo paraiškas apmoka vadovaudamasis Valstybės biudžeto lėšų išdavimo iš valstybės išdo sąskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. 195 (Žin., 2000, Nr. [65-1976](#); 2007, Nr. 90-3604), nuostatomis.

112. Gavusi lėšas, Agentūra per 3 darbo dienas jas pveda paramos gavėjams.

XXII. PATIKROS

113. Paramos paraiškų bei mokėjimo prašymų bet kuriame administravimo etape gali būti atliekama patikra vietoje. Patikros vietoje metu tikrinami pareiškėjo ir (arba) paramos gavėjo paramos paraiškoje ir jų prieduose bei mokėjimo prašyme pateikti duomenys ir jų atitiktis tikrovei. Patikros vietoje metu surašoma patikros vietoje ataskaita.

114. Apie patikras vietoje pareiškėjams ir (arba) paramos gavėjams pranešama iš anksto, jeigu toks išankstinis pareiškėjo ir (arba) paramos gavėjo informavimas neturės įtakos patikros vietoje rezultatams. Bendruoju atveju apie patikrą vietoje pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas informuojamas ne anksčiau kaip prieš 48 valandas iki patikros vietoje atlikimo.

115. Agentūra penkerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo datos turi teisę tikrinti, ar paramos gavėjas ir po projekto įgyvendinimo laikosi paramos sutartyje numatytų sąlygų.

116. Jei pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas nesudaro sąlygų ar neleidžia asmenims, turintiems teisę audituoti ir kontroliuoti, kaip yra vykdomas projektas, apžiūrėti vietoje ir (arba) patikrinti, kaip įgyvendinamas projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po paramos skyrimo ir (arba) projekto pabaigos, tai laikoma Programos paramos gavimo ir naudojimo sąlygų pažeidimu.

XXIII. PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO ATASKAITOS

117. Paramos gavėjas teikia Agentūrai šias projekto įgyvendinimo ataskaitas ir veiklą pagrindžiančius dokumentus:

117.1. projekto įgyvendinimo laikotarpiu, per 20 kalendorinių dienų pasibaigus kiekvienam metų kalendoriniam ketvirčiui – informaciją apie projekto įgyvendinimo eigą;

117.2. kartu su galutiniu mokėjimo prašymu – galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą ir kitus Agentūros pareikalautus dokumentus;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-567](#), 2008-10-27, Žin., 2008, Nr. 125-4760 (2008-10-30), i. k. 1082330ISAK003D-567

117.3. 5 metus nuo paramos sutarties pasirašymo, per 2 mėnesius kiekvieniems kalendoriniams metams pasibaigus – papildomas projekto įgyvendinimo ataskaitas.

118. Gavusi informaciją apie projekto įgyvendinimo eigą arba projekto įgyvendinimo ataskaitą, Agentūra ją išnagrinėja ir nustato, ar vykdomos paramos sutartyje bei paramos paraiškoje numatytos projekto veiklos. Patikrinusi gautą informaciją, Agentūra:

118.1. ją priima kaip tinkamą;

118.2. paprašo pateikti papildomos informacijos ir (arba) nusprendžia atlikti projekto patikrą vietoje;

118.3. atmeta, išdėstydamą atmetimo motyvus, ir nustato 10 darbo dienų terminą, per kurį paramos gavėjas turi ištaisyti pateiktos informacijos, ataskaitos ar projekto įgyvendinimo trūkumus ir pateikti naują informaciją apie projekto įgyvendinimo eigą arba projekto įgyvendinimo ataskaitą;

118.4. jeigu paramos gavėjas laiku nepateikia informacijos apie projekto įgyvendinimo eigą arba projekto įgyvendinimo ataskaitos, Agentūra apie tai primena paramos gavėjui ir nustato terminą atitinkamiems dokumentams pateikti. Paramos gavėjas gali raštu prašyti pratęsti dokumentų pateikimo terminą, nurodydamas priežastis.

119. Jeigu paramos gavėjas informacijos apie projekto įgyvendinimo eigą arba projekto įgyvendinimo ataskaitos laiku nepateikia ir po priminimo, arba Agentūra ją atmeta 3 kartus, gali būti inicijuojamas sutarties nutraukimas ir (arba) suteiktos paramos ar jos dalies grąžinimas.

XXIV. SANKCIJOS

120. Paramos gavėjui nesilaikant ar pažeidžiant paramos sutarties sąlygas, numatomos trys privalomų sankcijų rūšys – paramos sumažinimas, paramos neskrymas ir (arba) paramos susigrąžinimas:

120.1. paramos sumažinimas taikomas:

120.1.1. neįvykdžius įsipareigojimo padidinti SGV skaičių valdoje, paskutinė mokėtina suma, jei paramos gavėjas pateikia daugiau nei vieną mokėjimo prašymą, mažinama už kiekvieną trūkstamą SGV ir paramos gavėjas netenka teisės kreiptis investicinės paramos, iki bus pašalinti veiklos trūkumai;

120.1.2. jeigu Agentūra patikrą vietoje metu nustato reikalavimų neatitinkančias išlaidas;

120.1.3. pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą, paramos suma mažinama 0,5 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną²⁴;

120.1.4. jeigu Agentūra, išnagrinėjusi paramos gavėjo mokėjimo prašymą, nustato, kad jame prašoma paramos suma daugiau kaip 3 proc. viršija paramos gavėjui mokėtiną sumą, nustatytą išnagrinėjus mokėjimo prašymo pagrįstumą, mokėtina paramos suma turi būti sumažinama tų abiejų sumų skirtumu, išskyrus atvejus, jeigu paramos gavėjas įrodo, kad ne dėl jo kaltės buvo įtraukta reikalavimų neatitinkanti suma;

120.2. paramos neskrymas taikomas, kai paramos gavėjas:

120.2.1. nepateikia mokėjimo prašymų sutartyje nustatyta tvarka;

120.2.2. teikdamas projekto paramos paraišką ir (arba) vykdydamas paramos sutartį, pateikia neteisingą informaciją arba nuslepia informaciją, turinčią reikšmės sprendimui suteikti

paramą priimti arba tinkamai paramos sutarties vykdymo kontrolei;

120.2.3. nevykdo sutarties sąlygų, susijusių su turto draudimu, pranešimu apie draudiminius įvykius bei gautinas draudimo išmokas;

120.2.4. nesudaro sąlygų ar neleidžia asmenims, turintiems teisę tai daryti, apžiūrėti vietoje ir (arba) patikrinti, kaip įgyvendinamas projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po paramos suteikimo;

120.2.5. nevykdo sutarties sąlygų, nustatančių paramos gavėjui pareigą tvarkyti apskaitą taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi ir palyginama, pateikiama laiku, išsami ir naudinga vidaus ir išorės vartotojams;

120.2.6. pažeidžia norminiuose teisės aktuose ir sutartyje nustatytą dokumentų saugojimo tvarką;

120.2.7. sistemingai pažeidinėja aplinkos apsaugos, priešgaisrinės, higienos, veterinarijos ir kitas taisykles, reglamentuojančias projekto vykdytojo veiklą;

120.2.8. nepradedą vykdyti projekto per sutartyje nustatytą terminą;

120.2.9. yra bankrutuojantis arba likviduojamas projekto įgyvendinimo metu;

120.2.10. suteikia kitam asmeniui įgaliojimą veiklai vykdyti be Agentūros rašytinio sutikimo;

120.2.11. pažeidžia kitas sutarties sąlygas;

120.3. paramos susigrąžinimas taikomas, kai paramos gavėjas:

120.3.1. vykdydamas projektą, pažeidė EB ar Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, susijusius su projekto įgyvendinimu;

120.3.2. nustojo vykdyti projektą, negali pasiekti sutartyje nustatytų projekto uždavinių, tikslų;

120.3.3. negrąžina Agentūrai klaidingai apskaičiuotos ir pervestos į atsiskaitomąją sąskaitą paramos sumos;

120.3.4. neužtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti buvo prašoma paramos, nebūtų finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų;

120.3.5. nevykdo gautos paramos viešinimo;

120.3.6. nevykdo reguliarios projekto įgyvendinimo stebėsenos, kad užtikrintų projekto įgyvendinimą, kaip numatyta paramos paraiškoje;

120.3.7. prieštarauja, kad būtų skelbiama informacija apie pateiktą paramos paraišką, nurodant pareiškėją, projekto pavadinimą, paramos paraiškos kodą ir prašomą ir (arba) gautą paramos sumą, Agentūros interneto svetainėje;

120.3.8. per penkerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo be rašytinio Agentūros sutikimo pakeičia pagal sutartį remiamos veiklos pobūdį;

120.3.9. nesuderinęs su Agentūra, perleidžia tretiesiems asmenims savo įsipareigojimus arba teises pagal paramos sutartį;

120.3.10. per penkerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo be rašytinio Agentūros sutikimo pardavė ar kitaip perleido iš paramos lėšų įsigytą turtą.

²³ Įsigaliojus pasėlių draudimo sistemai, Ministerija nustatys sankcijas dėl įsipareigojimų drausti pasėlius nesilaikymo.

Pastraišos pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, *Žin.*, 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

²⁴ Ši sankcija netaikoma, kai mokėjimo prašymas pateikiamas pavėluotai dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių.

Pastraišos pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, *Žin.*, 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

XXV. PROJEKTŲ IR PARAMOS SUTARTIES PAKEITIMAI

121. Jokie su Agentūra raštu nesuderinti nukrypimai nuo planuoto projekto įgyvendinimo, keičiantys projekto apimtį, projekto investicijas, paramos dalių išdėstymą bei dydį, mokėjimo prašymų pateikimo tvarką, pakeitimai, pratęsiantys projekto įgyvendinimo laikotarpį ar kitaip keičiantys projektą ar paramos sutartyje ir (arba) paramos paraiškoje ir sprendime skirti paramą nustatytus paramos gavėjo įsipareigojimus, nėra leidžiami. Paramos gavėjas privalo raštu informuoti Agentūrą apie visus su projektu susijusius pakeitimus.

122. Paramos sutartis gali būti keičiama:

122.1. jeigu būtina pakeisti (pratęsti) projekto įgyvendinimo terminus;

122.2. jeigu keičiamos paramos sumos ir (arba) investicijų pasiskirstymas tarp paramos dalių (projekto įgyvendinimo etapų);

122.3. jeigu kurios nors projekto biudžeto išlaidų kategorijos suma nukrypusi nuo paramos sutartyje planuotos sumos daugiau kaip 20 procentų;

122.4. jeigu planuoti projekto kiekybiniai ir kokybiniai pasiekimai gali sumažėti daugiau kaip 20 procentų;

122.5. Agentūros iniciatyva, teisės aktų pasikeitimo atveju;

122.6. kitais atvejais, sąlygotais nenumatytų aplinkybių, tačiau nedarančiais įtakos pagrindinėms paramos teikimo sąlygoms.

123. Prireikus keisti projektą ir (arba) paramos sutartį, paramos gavėjas privalo raštu pateikti Agentūrai prašymą pakeisti projektą ir (arba) paramos sutartį ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, pagrindžiančius šį prašymą.

124. Agentūra, gavusi paramos gavėjo prašymą pakeisti projektą ir (arba) paramos sutartį, įvertina prašymo aplinkybes ir priima sprendimą dėl paramos gavėjo prašymo.

125. Agentūra paramos gavėjo prašymą keisti projektą ir (arba) paramos sutartį gali:

125.1. atmesti;

125.2. patenkinti;

125.3. patenkinti iš dalies arba su tam tikromis sąlygomis.

126. Priimdama sprendimą dėl paramos gavėjo prašymo keisti projektą ir (arba) paramos sutartį, Agentūra įvertina, ar, atlikus tokį pakeitimą, projektas duos didesnę naudą ir efektyviau prisidės prie projekte bei Programoje nustatytų tikslų. Priimant sprendimą dėl paramos gavėjo prašymo keisti projektą ir (arba) paramos sutartį, Agentūra taip pat atsižvelgia į aplinkybes, kurių paramos gavėjas negalėjo numatyti teikdamas paramos paraišką ir kurios nepriklauso nuo paramos gavėjo. Jeigu Agentūra nustato, kad dėl projekto pakeitimo paramos gavėjas negalės pasiekti projekte nustatytų tikslų, ir tolesnis projekto įgyvendinimas būtų neefektyvus, Agentūra svarsto klausimą dėl paramos nutraukimo ir (arba) jau išmokėtos paramos grąžinimo.

127. Tuo atveju, jei keičiama paramos sutartis, Agentūra parengia, suderina su paramos gavėju ir išsiunčia paramos gavėjui arba kviečia paramos gavėją atvykti į Agentūrą pasirašyti suderinto paramos sutarties pakeitimo ir nurodo pasiūlymo pasirašyti paramos sutarties pakeitimą galiojimo terminą. Jeigu šalys nurodo priežastis, šis terminas gali būti pratęstas.

XXVI. DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS

128. Visi su Programos įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi mažiausiai 10 metų nuo paramos sutarties pasirašymo datos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymu (Žin., 1995, Nr. [107-2389](#); 2004, Nr. 57-1982) ir Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2001 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 88 (Žin., 2002, Nr. [5-211](#); 2005, Nr. [132-4773](#)).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-567](#), 2008-10-27, Žin., 2008, Nr. 125-4760 (2008-10-30), i. k. 1082330ISAK003D-567

129. Paramos gavėjas privalo užtikrinti su Programos įgyvendinimu susijusių dokumentų

saugumą ir prieinamumą Agentūros, Ministerijos, Valstybės kontrolės, Europos Komisijos ir EB Audito Rūmų įgaliotiems atstovams.

130. Paramos gavėjas privalo saugoti:

130.1. paramos paraiškos ir jos priedų kopijas;

130.2. paramos sutarties ir visų paramos sutarties pakeitimų originalus;

130.3. projekto įgyvendinimo ataskaitų kopijas;

130.4. išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų originalus bei mokėjimo prašymų kopijas;

130.5. susirašinėjimo su Agentūra dokumentus;

130.6. viešųjų pirkimų arba pirkimų vykdymo dokumentų originalus arba kopijas;

130.7. įgyvendintas viešumo priemones įrodančius dokumentus;

130.8. kitus su paramos paraiška ir projekto įgyvendinimu susijusius dokumentus.

XXVII. VIEŠUMAS

131. Iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų pagal Programą konkrečiam projektui paramą gaunantis paramos gavėjas privalo imtis informavimo ir viešinimo priemonių, vadovaudamasis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-191 (Žin., 2007, Nr. [48-1868](#)).

XXVIII. TAISYKLIŲ KEITIMO TVARKA

132. Šios Taisyklės gali būti keičiamos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

133. Pasikeitus šiose Taisyklės nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos.

XXIX. INFORMACIJOS TEIKIMAS

134. Informacijos ir paaiškinimų dėl paramos kreiptis:

134.1. telefonais, nurodytais Agentūros interneto svetainėje [www. nma. lt](http://www.nma.lt), bendruoju informacijos teikimo telefonu, tel.: (8~5) 252 6999;

134.2. faksu (8~5) 252 6945;

134.3. elektroniniu paštu adresu info@nma.lt.

135. Klausiant faksu ar elektroniniu paštu, turi būti pateikiama aiški nuoroda į kvietimo teikti paramos paraiškas numerį ir pavadinimą, klausiančiojo vardas ir pavardė arba organizacijos pavadinimas ir telefonas.

136. Atsakymai į klausimus, kurie gali būti aktualūs daugeliui potencialių pareiškėjų, skelbiami Agentūros interneto svetainėje [www. nma. lt](http://www.nma.lt), skiltyje „Klausimai“.

137. Informacija apie paramos paraišką vertinančius asmenis neteikiama.

138. Agentūros KDTS kontaktiniai duomenys:

Teritorinis skyrius	Adresas	Telefonas
Alytaus skyrius	Tvirtovės g. 1/Naujoji g. 2, LT-62116 Alytus	(8 315) 56 793 (8 315) 56 798
Kauno skyrius	Donelaičio g. 33, LT-44240 Kaunas	(8 37) 30 85 50 (8 37) 30 85 52
Klaipėdos skyrius	Taikos pr. 28, LT-91220 Klaipėda	(8 46) 43 14 07 (8 46) 43 14 05
Marijampolės skyrius	Gamyklų g.1, LT-68300 Marijampolė	(8 343) 97 997 (8 343) 97 990
Panevėžio skyrius	Anykščių g. 4, LT-35171 Panevėžys	(8 45) 50 22 77 (8 45) 50 22 65
Šiaulių skyrius	Dvaro g. 78, LT-76298 Šiauliai	(8 41) 59 60 80 (8 41) 59 60 81

Tauragės skyrius	Prezidento g. 7, LT-72258 Tauragė	(8 446) 20 120 (8 446) 20 121
Telšių skyrius	Pramonės g. 5, LT-87101 Telšiai	(8 444) 77 050 (8 444) 77 052
Utenos skyrius	Basanavičiaus g. 126, LT-28214 Utena	(8 389) 64 082 (8 389) 64 091
Vilniaus skyrius	S. Dariaus ir S. Girėno g. 40, LT-02189 Vilnius	(8 5) 264 9357 (8 5) 264 9275

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-567](#), 2008-10-27, Žin., 2008, Nr. 125-4760 (2008-10-30), i. k. 1082330ISAK003D-567

Priedas. Neteko galios nuo 2009-05-15

Priedo naikinimas:

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin. 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

Nr. [3D-214](#), 2008-04-16, Žin., 2008, Nr. 45-1696 (2008-04-19), i. k. 1082330ISAK003D-214

Nr. [3D-567](#), 2008-10-27, Žin., 2008, Nr. 125-4760 (2008-10-30), i. k. 1082330ISAK003D-567

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-40](#), 2008-01-23, Žin., 2008, Nr. 12-413 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-40

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. 3D-479 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Žemės ūkio valdų modernizavimas" pirmosios veiklos srities "Nitrato direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrijos standartų įgyvendinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-140](#), 2008-03-14, Žin., 2008, Nr. 32-1131 (2008-03-18), i. k. 1082330ISAK003D-140

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. 3D-479 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Žemės ūkio valdų modernizavimas" pirmosios veiklos srities "Nitrato direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrųjų standartų įgyvendinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-214](#), 2008-04-16, Žin., 2008, Nr. 45-1696 (2008-04-19), i. k. 1082330ISAK003D-214

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. 3D-479 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Žemės ūkio valdų modernizavimas" pirmosios veiklos srities "Nitrato direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrijos standartų įgyvendinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-224](#), 2008-04-21, Žin., 2008, Nr. 46-1740 (2008-04-22), i. k. 1082330ISAK003D-224

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. 3D-479 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Žemės ūkio valdų modernizavimas" pirmosios veiklos srities "Nitrato direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrijos standartų įgyvendinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-567](#), 2008-10-27, Žin., 2008, Nr. 125-4760 (2008-10-30), i. k. 1082330ISAK003D-567

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. 3D-479 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Žemės ūkio valdų modernizavimas" pirmosios veiklos srities "Nitrato direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrijos standartų įgyvendinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-329](#), 2009-05-06, Žin., 2009, Nr. 55-2168 (2009-05-14), i. k. 1092330ISAK003D-329

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. 3D-479 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Žemės ūkio valdų modernizavimas" pirmosios veiklos srities "Nitrato direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrijos standartų įgyvendinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-495](#), 2009-07-10, Žin., 2009, Nr. 84-3551 (2009-07-16), i. k. 1092330ISAK003D-495

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. 3D-479 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Žemės ūkio valdų modernizavimas" pirmosios veiklos srities "Nitrato direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrijos standartų įgyvendinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo